

Cas: del residu al recurs, economia circular que es queda al territori

Estudi d'un cas real valencià d'economia circular —una empresa que convertix els seus residus en recursos i manté el valor a la seua comarca— perquè l'alumnat identifique sobre un exemple concret el retorn local, les mesures circulars i el valor compartit, i traslade després eixos patrons al seu propi projecte.

DURADA

55 min · 1 sessió

AGRUPAMENT

equips de projecte (3-4)

UNITAT 7

Impacte social i ambiental: emprendre amb propòsit

MATERIALS

- Fitxa del cas amb dades de l'exemple valencià (activitat, localitat, què fa amb els seus residus, % d'aprofitament, productes derivats)
- Plantilla d'anàlisi: retorn local · mesures circulars · ODS · valor compartit
- Resum de la Unitat 7 (conceptes de retorn local, petjada, circular i valor compartit)
- Accés a internet per contrastar una dada del cas amb una font

ENCAIX CURRICULAR · Sabers B4.1.1, B4.1.2, B4.2.1, B4.2.2, B4.2.3 · Comp. específiques CE5 · Comp. clau CC, CPSAA, CCL

Plantejament

La Unitat 7 ha presentat els conceptes de retorn local, petjada ecològica, economia circular i valor compartit. Abans d'aplicar-los al projecte propi (activitat de projecte d'esta unitat), convé vore'ls funcionar sobre un **cas real i pròxim**: una empresa valenciana que convertix els seus residus en recursos i manté el valor d'un cultiu de la zona a la zona.

L'objectiu del cas no és admirar una empresa gran, sinó **extraure patrons imitables** per a un projecte d'aula: la pregunta «què tire que algú podria aprofitar?» i la pregunta «de qui compre i on està?» valen igual per a una citrícola que per a un projecte xicotet. El cas connecta amb la competència específica CE5 (analitzar l'impacte i proposar millores) i prepara directament l'activitat de projecte i la Fase 4 del quadern.

El cas

Zuvamesa (Sagunt, València). Elabora suc de taronja i mandarina espresmut (NFC, no procedent de concentrat) a partir de cítrics de la pròpia Comunitat Valenciana. Aprofita més del 90 % dels seus residus en lloc d'enviar-los a l'abocador: convertix les corfes en pèl·lets, extrau olis essencials de la pell i genera biogàs en una planta pròpia. Compta amb instal·lacions fotovoltaïques que cobrixen part de la seua demanda energètica i amb la certificació «Residu Zero» d'AENOR. La Conselleria d'Agricultura l'ha destacada com a exemple d'economia circular citrícola a la regió.

Font: Zuvamesa (àrea de sostenibilitat i certificació «Residu Zero» d'AENOR); nota de la Conselleria d'Agricultura de la Generalitat Valenciana. L'equip haurà de contrastar almenys una dada amb una font accessible.

Objectius didàctics

- Identificar sobre un cas real el retorn local i les mesures d'economia circular aplicades (CE5).
- Reconèixer com un residu es convertix en recurs i per què això és alhora estalvi i valor compartit.
- Connectar el cas amb un o dos ODS justificant amb dades del propi cas.
- Extraure patrons imitables i traslladar-los a la realitat d'un projecte d'aula.

Passos

- 1. Lectura i comprensió del cas (8 min).** L'equip llig la fitxa i subratlla: què produïx l'empresa, d'on trau la matèria primera i què fa amb allò que sobra.
- 2. Retorn local (8 min).** L'equip identifica en què es veu el retorn local del cas: per què es diu que manté el valor al territori? A qui beneficia que compre cítrics valencians?
- 3. Mesures circulars (10 min).** L'equip llista les mesures circulars concretes del cas (residu → recurs) i les classifica segons la lògica de la unitat: usar menys, usar més temps, reincorporar materials, energia pròpia.
- 4. Ancoratge en ODS (7 min).** L'equip tria un o dos ODS amb els quals el cas contribuïska de veritat i assenyalala la dada del cas que ho prova.
- 5. Contrast d'una font (7 min).** L'equip verifica en internet almenys una dada del cas (per exemple, el percentatge d'aprofitament de residus o la certificació) i anota la font. És un exercici de rigor: no donar per bona una xifra sense comprovar-la.
- 6. De Zuvamesa al teu projecte (15 min).** L'equip escriu **dos patrons imitables** del cas per al seu propi projecte: un de retorn local («què podríem comprar de proximitat?») i un de circular («quin residu o consum nostre podríem aprofitar o reduir?»).

Lliurament

Plantilla d'anàlisi del cas completa (retorn local, mesures circulars, ODS amb la seua prova) amb la font contrastada anotada, més dos patrons imitables —un de local i un de circular— traslladats al projecte de l'equip.

Criteris d'avaluació

CRITERI	DESCRIPCIÓ	PES
Comprensió del cas	Identifica amb claredat què fa l'empresa amb la seua matèria primera i els seus residus	20 %
Retorn local i mesures circulars	Reconeix i classifica correctament el retorn local i les mesures circulars del cas	25 %
Ancoratge en ODS	Tria ODS reals i els justifica amb una dada del propi cas	15 %
Contrast de font	Verifica una dada i anota la font de manera honesta	15 %
Transferència al projecte	Extrau dos patrons imitables aplicables al seu propi projecte	25 %

Variants i extensions

- **Variante amb cas alternatiu:** substituir Zuvamesa per una altra empresa valenciana d'economia circular (consultant la plataforma de l'IVACE) i repetir l'anàlisi, per no dependre d'un únic exemple.
- **Variante d'investigació local:** cada equip busca una empresa o cooperativa de la seua pròpia comarca que mantinga valor al territori i l'analitza amb la mateixa plantilla.

- **Connexió amb l'activitat de projecte:** portar els dos patrons imitables directament a l'anàlisi d'impacte del projecte propi.
- **Variant curta (30 min):** anàlisi del cas (passos 1-4) sense contrast de font ni transferència escrita, tancant amb una posada en comú oral.

Notes per al docent

- **Patró, no admiració.** Allò important no és que l'empresa siga gran, sinó que l'alumnat extraga preguntes imitables per al seu projecte xicotet.
- **Residu igual a oportunitat.** Insistir en la idea clau de la unitat: on hi ha un residu mal aprofitat hi ha, sovint, un recurs o un negoci esperant.
- **Contrastar és part de l'aprenentatge.** Aprofitar el pas 5 per recordar que una dada sense font no val; verificar és una competència, no un tràmit.
- **Local i circular es reforcen.** Mostrar que comprar cítrics de la zona i aprofitar els seus residus no són dos coses distintes: són la mateixa decisió de mantindre el valor a prop.

Material obert de profedeeconomia.es · Llicència Creative Commons BY-NC-SA · Currículum LOMLOE